

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนตามทฤษฎี
ของผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร
สรุปผลการศึกษา ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาใน โรงเรียน สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ตามทฤษฎีของผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบทฤษฎีของผู้บริหารที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานการประกัน
คุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร จำแนกตามขนาด
โรงเรียนและประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหาร
3. เพื่อเปรียบเทียบทฤษฎีของครูวิชาการที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานการประกัน
คุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร จำแนกตามขนาด
โรงเรียนและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานครูวิชาการ โรงเรียน

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตรที่มี
ขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีทฤษฎีต่อปัญหาการดำเนินงานการประกัน
คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนแตกต่างกัน
2. ครูวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตรที่มี
ขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีทฤษฎีต่อปัญหาการดำเนินงาน
การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหาร โรงเรียน และครูวิชาการ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2542 เป็นผู้บริหาร จำนวน 382 คน ครูวิชาการ โรงเรียน จำนวน 382 คน และกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 191 คน ครูวิชาการ โรงเรียน จำนวน 191 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มี 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่ง ประสบการณ์ในตำแหน่ง ผู้บริหาร และหรือประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ครูวิชาการ โรงเรียนและขนาดโรงเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร 3 ด้าน คือ ด้านมาตรฐานคุณภาพนักเรียน ด้านมาตรฐานการเรียนการสอน ด้านมาตรฐานการบริหาร โรงเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคอร์ท (Likert)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ พิบูลสงคราม พิษณุโลก ถึง ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร และ จากผู้อำนวยการ การประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ถึง ผู้บริหาร ครูวิชาการ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัย นัดหมายเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืนและคัดเลือกแบบสอบถามเฉพาะ ฉบับที่สมบูรณ์ได้ 352 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.14 จำแนกเป็นผู้บริหาร 191 ฉบับ ได้รับคืน 176 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.14 ครูวิชาการ โรงเรียน 191 ฉบับ ได้รับคืน 176 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.14

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for The Social Sciences) ดังนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณ โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียนที่มีต่อปัญหา

การประกันคุณภาพการศึกษาใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร คำนวณ โดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียน ที่มีต่อปัญหา การประกันคุณภาพการศึกษาใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร จำแนก ตามขนาดโรงเรียน ใช้การทดสอบค่าเฉลี่ยด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA – oneway)

4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียนที่มีต่อปัญหา การประกันคุณภาพการศึกษาใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร จำแนก ตามประสบการณ์ในตำแหน่ง ใช้การทดสอบที (t – test)

สรุปผลการวิจัย

1. ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิจิตร ตามทัศนคติของผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียน

1.1 ด้านมาตรฐานคุณภาพนักเรียน

ผู้บริหาร โรงเรียนมีทัศนคติต่อปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษา ด้านมาตรฐานคุณภาพนักเรียน โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มี ปัญหาได้แก่ ความสามารถในการคิดคำนวณ และการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของ นักเรียน รongลงมาได้แก่ ความสามารถในการคิดและการกำหนดประเด็นปัญหาประเมินข้อมูลและนำมาใช้ ในการแก้ไขปัญหานักเรียน รายการที่มีปัญหาน้อย ได้แก่ การปฏิบัติตนให้มีน้ำหนักร และ ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐานเด็กไทย

ครูวิชาการ โรงเรียนมีทัศนคติต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านมาตรฐานคุณภาพนักเรียน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีปัญหามาก ได้แก่ ความสามารถในการคิดคำนวณและการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน รongลงมา ได้แก่ ความสามารถในการคิดและการกำหนดประเด็นปัญหาประเมินข้อมูลและนำมาใช้ในการ แก้ไขปัญหานักเรียน รายการที่มีปัญหาน้อย ได้แก่ การมีนิสัยร่าเริงแจ่มใส มองโลกในแง่ดี ควบคุมอารมณ์และแสดงออกได้เหมาะสมกับสถานการณ์

1.2 ด้านมาตรฐานการเรียนการสอน

ผู้บริหารมีทัศนคติต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านมาตรฐาน การเรียนการสอน โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีปัญหามาก ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตรและการจัดทำแผนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรความต้องการของ ท้องถิ่น รongลงมาได้แก่ การจัดการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งความรู้และวิธีการที่หลากหลาย จนนักเรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง และรายการที่มีปัญหาน้อยได้แก่ การจัดสภาพ แวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และแสดงออกซึ่งความรักเมตตา เอาใจใส่ต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง

ครูวิชาการ โรงเรียนมีทรศนะต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านมาตรฐานการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีปัญหามาก ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตรและการจัดทำแผนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรความต้องการของท้องถิ่น รองลงมาได้แก่การใช้สื่อที่หลากหลายสอดคล้องจุดประสงค์และเนื้อหา รวมทั้งการปรับปรุงพัฒนาสื่อให้มีคุณภาพอยู่เสมอ รายการที่มีปัญหาน้อย ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และแสดงออกซึ่งความรัก เมตตา เอาใจใส่ต่อนักเรียนอย่างทั่วถึง

1.3 ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียน

ผู้บริหารมีทรศนะต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียน โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีปัญหามาก ได้แก่ การจัดแหล่งความรู้ สื่อ และเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนการสอน รองลงมาได้แก่การส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง โดยวิธีที่หลากหลาย รายการที่มีปัญหาน้อย ได้แก่ การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้ครบถ้วนถูกต้องตรงกับความต้องการและทันต่อการใช้งาน

ครูวิชาการ โรงเรียนมีทรศนะต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียน โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รายการที่มีปัญหามาก ได้แก่ การจัดแหล่งความรู้ สื่อและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนการสอน รองลงมาได้แก่การควบคุมกำกับติดตาม และมีเทศให้การดำเนินงานบรรลุตามแผน รายการที่มีปัญหาน้อย ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีบรรยากาศสวยงาม ร่มรื่น เป็นระเบียบที่ส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างสอดคล้อง ไร้มลภาวะ

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับทรศนะของผู้บริหารต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง และผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีทรศนะต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ด้านมาตรฐานคุณภาพนักเรียน ด้านมาตรฐานการเรียนการสอน และด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับทรศนะของผู้บริหารต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง สรุปผลดังนี้

3.1 ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีทรศนะต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา แตกต่างกับ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง ต่ำกว่า

10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ด้านมาตรฐานคุณภาพนักเรียน และด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียน สำหรับด้านมาตรฐานการเรียนการสอน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3.2 ด้านมาตรฐานคุณภาพนักเรียน

ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป มีทัศนคติต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านมาตรฐานคุณภาพนักเรียน แตกต่างกับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ รายการความสามารถในการคิดคำนวณ และการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ความสามารถในการร่วมคิดร่วมทำตามข้อตกลงและปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเต็มใจ และการรู้จักใช้สิ่งของและทรัพย์สินของส่วนตัวและ ส่วนรวมอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์คุ้มค่า สำหรับรายการอื่น ๆ พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบโดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป มีทัศนคติต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านมาตรฐานคุณภาพนักเรียน แตกต่างกับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง ต่ำกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3 ด้านมาตรฐานการเรียนการสอน

ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป และ ต่ำกว่า 10 ปี มีทัศนคติต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านมาตรฐานการเรียนการสอน โดยภาพรวมและทุกรายการ ไม่แตกต่างกัน

3.4 ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียน

ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป มีทัศนคติต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียน แตกต่างกับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง ต่ำกว่า 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ รายการการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีบรรยากาศสวยงาม ร่มรื่น เป็นระเบียบ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างปลอดภัย ไร้มลภาวะ การดำเนินงานให้กรรมการโรงเรียน ชุมชน หน่วยงานอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง รวดเร็วทันเหตุการณ์ สำหรับรายการอื่น ๆ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับทัศนคติของครูวิชาการ โรงเรียนต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ครูวิชาการ โรงเรียนขนาดใหญ่ ครูวิชาการ โรงเรียนขนาดกลาง และครูวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก มีทัศนคติต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านมาตรฐาน

คุณภาพนักเรียน ด้านมาตรฐานการเรียนการสอน และ ด้านมาตรฐานการบริหาร โรงเรียน
ไม่แตกต่างกัน

5. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับทรศนะของครูวิชาการ โรงเรียนต่อปัญหา
การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร จำแนก
ตามประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ สรุปได้ดังนี้

5.1 ครูวิชาการที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปี
ขึ้นไป มีทรศนะต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวม และทุกด้านมาตรฐาน
ไม่แตกต่างกัน

5.2 ด้านมาตรฐานคุณภาพนักเรียน

ครูวิชาการที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปี
ขึ้นไป มีทรศนะต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านมาตรฐานคุณภาพนักเรียน โดย
ภาพรวม และทุกรายการ ไม่แตกต่างกัน

5.3 ด้านมาตรฐานการเรียนการสอน

ครูวิชาการที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปี
ขึ้นไป มีทรศนะต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวม และ
ทุกรายการ ไม่แตกต่างกัน

5.4 ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียน

ครูวิชาการที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ต่ำกว่า 5 ปี และตั้งแต่ 5 ปี
ขึ้นไป มีทรศนะต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารโรงเรียน โดยภาพรวมและ
ทุกรายการ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามทรศนะของผู้บริหาร
และครูวิชาการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร มีประเด็นที่น่าสนใจนำมา
อภิปรายดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานของผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียนที่มีต่อการประกันคุณภาพ
การศึกษาโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร โดยภาพรวม และทุกด้าน
มาตรฐานอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียน มีความเห็น
ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ยังมีอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุผลตาม
ความมุ่งหมายอยู่เพียงในระดับปานกลาง ซึ่งยังไม่ถึงขั้นมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนด นโยบาย มาตรการเป้าหมาย การประกันคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ว่าปี พ.ศ. 2541 บุคลากรทุกระดับควรมีความรู้ ความ เข้าใจ กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา และสามารถดำเนินการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษาได้ นอกจากนี้ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ยังได้ดำเนินการประชุม อบรม สัมมนา ให้ความรู้แก่บุคลากรทุกระดับ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2541 อย่างต่อเนื่องตลอดมา และกำหนด รูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน มีการติดตาม ประเมินผลตามระบบประกัน คุณภาพการศึกษา (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร , 2541 : 3 – 10) จึงทำให้ผู้บริหารและ ครูวิชาการ โรงเรียนมีความมั่นใจในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นไปตาม นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่กำหนดไว้ในปี พ.ศ. 2542 ให้ ทุกโรงเรียนมีกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ , 2541 : 5 – 7) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของสมชาย เกื้อกลิ่นและคณะ (2541) ที่ศึกษาปัญหาในการดำเนินงาน โรงเรียนใน โครงการปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียน ครูอาวุโส ประธานกรรมการโรงเรียน ที่พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานใน โรงเรียนโครงการปฏิรูป การศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนครูอาวุโส ประธานกรรมการโรงเรียน มีปัญหาในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศักดา เรืองศิริรักษ์ และคณะ (2539) ที่ศึกษาปัญหาการ บริหารงานโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด เขตการศึกษา 7 พบว่าปัญหาในการบริหารงานโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน ประถมศึกษา ด้านงานวิชาการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพิจิตรตามทรรศนะของผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียน ด้านมาตรฐานคุณภาพนักเรียน ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียน มีปัญหาระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า การประกันคุณภาพการศึกษาใน โรงเรียน ด้านมาตรฐานคุณภาพนักเรียน ยังมีอุปสรรคที่ทำให้ การดำเนินงาน ไม่บรรลุผลตามความมุ่งหมายอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียน ประถมศึกษาส่วนใหญ่มีข้อจำกัดด้านปัจจัยที่จำเป็นต่อคุณภาพนักเรียน ได้แก่ ครูเพียงพอ ครูที่มี ลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ผู้บริหารที่มีความรู้และมีคุณลักษณะในการบริหาร สถานศึกษา งบประมาณ พัสตครุภัณฑ์ สิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน ให้เกิดคุณภาพสูงสุด เมื่อศึกษาแยกตามรายการ พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียนมีความเห็น สอดคล้องกันว่ารายการความสามารถในการคิดคำนวณและการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของ นักเรียน และรายการความสามารถในการคิดและการกำหนดประเด็นปัญหา ประเมินข้อมูลและนำ มาใช้ในการแก้ปัญหาของนักเรียน มีปัญหาปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพความเป็นจริง

โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีข้อจำกัดด้านบุคลากร โรงเรียนไม่สามารถกำหนดวิชาเอกของครูผู้สอนตามที่โรงเรียนต้องการ ได้ทำให้เกิดภาวะขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอนคณิตศาสตร์และครูผู้สอนวิทยาศาสตร์ ถึงแม้ว่าทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตรจะมีการพัฒนาครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ครูผู้สอนวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่องตลอดมาก็ตามก็ยังพบว่ายังเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศักดิ์ดา เรืองศิริรักษ์ และคณะ (2539) ที่ได้ศึกษาปัญหาในการบริหารโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 7 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านวิชาการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตรตามทรรศนะของผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียน ตามมาตรฐานการเรียนการสอน จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียน มีปัญหาในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ด้านมาตรฐานการเรียนการสอนยังมีอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุผลตามความมุ่งหมายอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและ ครูวิชาการ โรงเรียนยังไม่มีความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ในวิถีประจำวัน ขาดเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ อาคารสถานที่ สื่ออุปกรณ์ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ เมื่อศึกษาแยกตามรายการ พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า รายการการวิเคราะห์หลักสูตรและการจัดทำแผนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรความต้องการของท้องถิ่น และรายการการจัดการเรียนการสอน โดยใช้แหล่งความรู้และวิธีการที่หลากหลายจนนักเรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง มีปัญหาในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่ง แก้วแดง (2542 : 245 – 249) ที่กล่าวว่า การเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคน ในท้องถิ่น หลักสูตรไม่สอดคล้องกับชุมชน เป็นปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ขาดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการสอนและวิธีการที่จะนำความรู้ในชุมชน ภูมิปัญญาชาวบ้าน ปราชญ์ชาวบ้านมาเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญสำหรับนักเรียนได้ศึกษาและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังเข้าใจว่าหลักสูตรท้องถิ่นมุ่งเน้นในด้านการศึกษาด้านงานอาชีพ ถ้าพัฒนาหลักสูตรเป็นหลักสูตรท้องถิ่น จะทำให้งานด้านวิชาการลดลง ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังยึดติดกับรูปแบบการสอนเดิม ๆ ที่เน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการ นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ไม่มีโครงการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นที่ชัดเจนจริงจัง จึงทำให้การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนไม่บังเกิดผลเป็นรูปธรรม และยังคงคล้อยกับผลการวิจัยของ วิเชียร นพพลกรัง (2532) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการมีปัญหาทางด้านครูไม่เข้าใจหลักสูตร และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับศักดา เรืองศิริรักษ์ และคณะ (2539) ที่ศึกษาปัญหาการบริหารงานโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 7 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา ด้านวิชาการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

4. ปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ตามทฤษฎีของผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียน ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียน จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการ โรงเรียน มีปัญหาระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียนยังมีอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุผลตามความมุ่งหมายระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สภาพปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษา มีข้อจำกัดด้านปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นได้แก่ บุคลากร วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และงบประมาณ นอกจากนี้ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความรู้ความสามารถไม่เพียงพอในการบริหาร การบริหารส่วนมากยังยึดความเห็นของตนเองเป็นส่วนใหญ่ และให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนน้อย ไม่ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน ขาดการประสานงานเพื่อแสวงหาความร่วมมือในการระดมทรัพยากรจากชุมชน เอกชนเพื่อการบริหาร เป็นผลให้ครูไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่ง แก้วแดง (2542 : 245 – 249) ที่กล่าวว่า ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพของการบริหารประเด็นหนึ่งคือชุมชนและผู้ปกครองไม่มีบทบาทในการจัดการศึกษา เมื่อศึกษาแยกตามรายการพบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า รายการการจัดแหล่งการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มีปัญหาระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่กระจายอยู่ในพื้นที่ชนบท ไม่มีแหล่งความรู้ และสื่อทางเทคโนโลยี ขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดหาสื่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน จากสภาพปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมที่จะรองรับการบริหารโรงเรียนที่จะส่งผลให้การประกันคุณภาพการศึกษาประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สาคร จันทร์มาและคณะ (2540) ที่ได้ศึกษาสภาพ

ความพร้อมในการพัฒนาสถานศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอวังชิ้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า
สภาพความพร้อมของโรงเรียนอยู่ในระดับพอใช้

5. การเปรียบเทียบปัญหาที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และ
ครูวิชาการ โรงเรียน ในโรงเรียนขนาดต่างกัน พบว่า ทั้งผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนใน
โรงเรียนขนาดต่างกัน มีทัศนคติต่อปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน
ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นแนวทาง
ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ประกาศนโยบายให้ดำเนินการใน
ปีการศึกษา พ.ศ. 2540 และจากสภาพปัจจุบัน ของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าสภาพปัจจัย
พื้นฐานและทรัพยากรที่มีอยู่ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้างของโรงเรียน ไม่เห็น ไปตามเกณฑ์
มาตรฐานวัสดุ ครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง โรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2538 อันเป็นความจำเป็น
พื้นฐานที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา ความเหลื่อมล้ำด้านความเสมอภาคเกี่ยวกับทรัพยากรสนับสนุน
ในแต่ละโรงเรียน ดังนั้น การบริหาร การจัดการ การดำเนินงานในการประกันคุณภาพการศึกษา
จึงดำเนินการตามสภาพปัจจัยพื้นฐานของแต่ละ โรงเรียน จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารและ
ครูวิชาการที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ
ทวีป พึ่งศรีรัมย์ และคณะ (2541) ที่ศึกษาเรื่องการประกันคุณภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดตาก ผลการศึกษา พบว่า สภาพการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามแนวทางประกัน
คุณภาพการบริหาร โรงเรียน โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

6. การเปรียบเทียบปัญหาที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนที่มี
ประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อศึกษารายด้านมาตรฐาน ยังพบว่า ด้านมาตรฐานคุณภาพ
นักเรียนและด้านมาตรฐานการบริหาร โรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
ซึ่งจากสภาพความเป็นจริง ผู้บริหารทุกคนได้รับทราบแนวนโยบายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ
การศึกษาพร้อมกัน แต่สภาพทางด้านปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่
สิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และสภาพของชุมชนแต่ละ โรงเรียน อันเป็นปัจจัย
สำคัญในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลแตกต่างกัน จึงทำให้ผู้บริหารที่มี
ประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาใน
โรงเรียนแตกต่างกัน และ จากข้อมูลที่ยกค้นพบ พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง
ผู้บริหาร 10 ปีขึ้นไป จึงกล้าคิด กล้าตัดสินใจในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

ในด้านมาตรฐานคุณภาพนักเรียนและด้านมาตรฐานการบริหาร โรงเรียนมากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปี

7. การเปรียบเทียบปัญหาที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษาของครูวิชาการ โรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานครูวิชาการต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมและทุกด้านมาตรฐานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สภาพเป็นจริง ครูวิชาการโรงเรียนมักถูกเลือกจากครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และนอกจากนั้น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตรยังได้ดำเนินการตามนโยบายและรูปแบบการประกันคุณภาพของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร , 2541 : 3 – 10) โดยมีการจัดประชุม อบรม สัมมนา ให้ความรู้สร้างความเข้าใจให้กับครูวิชาการทุกคนในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ครูวิชาการทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งครูวิชาการมานานแค่ไหน ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามพรบ.ของ ผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะอันจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาปรับปรุง พัฒนาการประกันคุณภาพ การศึกษาแก่ผู้บริหาร โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ควรมีการประชุมชี้แจง ในระดับอำเภอเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแก่ผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ และบุคลากรอื่น ๆ ในทุกด้านมาตรฐาน ทุกโรงเรียน อย่างต่อเนื่อง อันจะส่งผลให้ผู้บริหาร ครูวิชาการ โรงเรียนมีความเข้าใจ มั่นใจ ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา
2. ควรส่งเสริม สนับสนุนการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ในลักษณะสหวิทยาเขต รูปแบบระบบพึ่งพาในระนาบเดียวกัน คือ ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษากับประถมศึกษา อันเป็นการจัดการศึกษาที่ร่วมมือกัน ของทุกคน ทุกฝ่าย ทุกสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน ร่วมมือกันอย่างใกล้ชิด แลกเปลี่ยนการใช้ ทรัพยากรร่วมกันทั้งบุคลากร สื่อการเรียนการสอนและอื่น ๆ

3. โรงเรียนควรสร้างความเข้าใจ ประสานความร่วมมือกับองค์กร ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง เพื่อดึงทรัพยากรในท้องถิ่น แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการพัฒนาการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพความสำเร็จของการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัด หรือ เขตการศึกษา เพื่อศึกษาสภาพความสำเร็จของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาด้านการ ควบคุมคุณภาพการศึกษา ด้านการตรวจสอบและการแทรกแซงคุณภาพการศึกษา และด้านการ ประเมินคุณภาพการศึกษา ที่เริ่มดำเนินการตั้งแต่ ปี 2541 ว่ามีสภาพอย่างไร มีโอกาสประสบความสำเร็จ ตามนโยบายของกระทรวง กรม จังหวัด หรือไม่ มีองค์ประกอบด้านใดที่ต้องปรับปรุง แก้ไข ให้การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประสบความสำเร็จ ตามนโยบายและเป้าหมายของ กระทรวง กรม จังหวัด ต่อไป

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของคณะกรรมการ โรงเรียนใน โรงเรียน ต่างสังกัดที่มีต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

3. ผู้บริหารควรศึกษาสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ในโรงเรียนเพื่อหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหาซึ่งเกิดขึ้นให้ลดน้อยลง โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วม ระดมความคิด ประชุมวางแผน ผู้บริหารมีการนิเทศ กำกับ และติดตามการปฏิบัติงานของครู ผู้สอนที่รับผิดชอบงานด้านต่างๆ อยู่ตลอดเวลา